

Oponentský posudek

Autor/ka práce: Lucie Krátká
Název práce: Sociální izolace seniorů
Vedoucí práce: Mgr. Tereza Palánová
Oponent: Honza Kaňák, Ph.D.

Formální náležitosti podle Opatření děkana 07/2017

Splňuje práce kritérium odborného textu?	Ano, ale jen konceptualizace
Obsahuje abstrakt (Čj, Aj) - nepovinné pro Bc.	Ne
Obsahuje shrnutí závěrů?	Ano
Obsahuje seznam literatury?	Ano
Obsahuje čestné prohlášení (samostatnost, citace literatury, nepoužití k získání titulu)	Ano
Rozsah (40 NS - Bc.; 60 NS - Mgr.)	Ano

Předkládaná bakalářská práce Lucie Krátké splňuje všechny náležitosti, které jsou stanoveny OD 07/2017.

Znění základní výzkumné otázky

Je formulována?	Částečně - na str. 47 jí je možné odhadnout, ale není zřejmé, jestli ji sama autorka považuje za základní výzkumnou otázku
Jsou pojmy operacionalizovatelné?	Ano - byť by bylo vhodnější slovní obrat „v čem připadají projekty přínosné a kde vidí nevýhody“ formulovat tak, aby využíval odbornou terminologii.
Spadá do oboru SACH?	Ano
Je netriviální?	Ano
Je otevřená (či je možná uzavřená varianta)?	Ano

Autorka v textu formuluje cíl(e) práce, které by měly vycházet z toho, jak je formulována základní výzkumná otázka (s ohledem na to, že volí výzkum jako součást bakalářské práce, měla by ZVO obsahovat). Pokud bychom jako ZVO chápali následující autorčino vyjádření „V čem seniorům připadají projekty přínosné a kde vidí nevýhody?“, pak by bylo možné říci, že jsou pojmy operacionalizovatelné (být by bylo nutné znění mírně upravit) a že otázka takto odpovídá podmínkám pro formulování výzkumných otázek. Zaměření by spíše směřovalo k evaluační analýze jako rámci pro realizaci výzkumu. Na druhou stranu toto znění ZVO neodpovídá cíli a z něho potenciálně plynoucí ZVO, které autorka formuluje v Úvodu práce (Na jaké aspekty - zřejmě sociální izolace - by se měly projekty dle seniorů nejvíce zaměřit?).

Konceptuální část práce

Jsou konceptualizovány všechny pojmy ZVO?	S ohledem na nejednoznačnost nelze posoudit
Je u klíčového pojmu definován obsah i struktura pojmu?	Ano
Je uveden současný stav poznání?	Ne
Je konceptualizace srozumitelná?	Ano

Autorka v konceptuální části definuje termín sociální izolace co do obsahu i struktury pojmu (být s ohledem na operacionalizaci nedostatečně) a popisuje faktory ovlivňující sociální izolaci. Stejně tak popisuje koncept stárnutí a stáří a projekty (prevenci), které se zaměřují na sociální izolaci. Konceptualizace, tak jak je uchopena, spíše odpovídá definování cíle v Úvodu, než v tzv. Praktické části práce. Mrzí mě, že s ohledem na fakultu, na které je práce

předkládána, absentuje mezi faktory spirituální rozměr. Zároveň ale chápu, že volba mezi bio-psycho-sociálním a bio-psycho-sociálně-spirituálním pohlede na člověka je otázkou preference, která je z pohledu kvalifikačních prací i sociální práce jako oboru akceptovatelná. Některé části konceptualizace (s ohledem na to, jak jsou pojaty) se zdají být nadbytečné - např. kapitola 2.3.3 o demenci. V části 3.2. a 3.3 bych očekával spíše obecnější teze o tom, jak se projekty, které jsou zaměřeny na vzdělávání, resp. volnočasové aktivity, podílí na zmírňování sociální izolace cílové skupiny. Z mého pohledu tak konceptuální část neumožňuje dobře operacionalizovat konceptuální definice pro účely výzkumu a cíle/cílů práce.

Metodologický rámec

Je k operacionalizaci využita konceptualizace?	Není popsána
Sedí metoda sběru dat se záměrem výzkumu?	Ano
Sedí metoda analýzy dat se záměrem výzkumu?	Není popsána
Je popsán způsob výběru vzorku?	Je, ale dle mého není adekvátní a nejsou stanovena kritéria pro posouzení, že se jedná o komunikační partnery, kteří se nacházejí v situaci sociální izolace
Je zvolen rámec výzkumu adekvátně ZVO a záměru výzkumu?	Ano
Jsou popsány limity výzkumu, kvalita výzkumu a etický rozměr zkoumání?	Ne

Metodologický rámec je, z mého pohledu, nejproblematictější částí práce. Není uvedena operacionalizace, výběr vzorku mi není srozumitelný (resp. chápu, jak byl vybrán, ale s ohledem na cíl/e práce nevím proč zrovna takto a proč nebyli osloveni i senioři, kteří participují / participovali na projektu, který autorka nevnímá jako přínosný). V části Interpretace výzkumu bych očekával popis metody, kterou byla data interpretována, případně popis technik, které byly k interpretaci využity. Nejsou uvedeny limity výzkumu, stejně jako zhodnocení kvality. Není také uvedeno, byť to předpokládám, jestli komunikační partneři podepisovali informovaný souhlas s účastí na výzkumu nebo nikoliv. Z hlediska výběru vzorku je také k diskusi, jestli se skutečně jednalo o seniory, kteří jsou sociální izolací nějak zasaženi - např. muž 2 sám uvádí, že „mám hodně vnoučat, ty vám dají zabrat. Nemám potřebu se chodit někam ukazovat, že přelezu kladinu“. Jedná se v tomto případě skutečně o člověka, který zažívá sociální izolaci? Pokud ne, jak se pak k tématu a problematice může vyjadřovat? Stejně tak žena 2 („samotné se mě to netýká, ale zaráží mě, že existuje tolik důchodců, o které nemá jejich vlastní rodina zájem“ - str. 56)

Výzkumná zjištění

Odpovídají výzkumná zjištění na ZVO?	Ne - ale ZVO není formulována
Jsou použity nástroje analýzy dat adekvátně?	Dle mého autorka používá techniku analýzy dat, kterou ale nepopisuje a neuvádí
Je prezentace zjištění srozumitelná?	Ano
Přináší zjištění výzkumu něco nového?	Ano, byť neodpovídají na cíle výzkumu - pokud se měla zjištění vztahovat k sociální izolaci

S ohledem na absentující operacionalizaci jsou také zjištění výzkumu v podstatě diskutabilní. Nemohu říct, že by nebyly zajímavé, nicméně neodpovídají na to, na co se autorka práce chce zaměřit - tedy na vnímání přínosu projektu s ohledem na sociální izolaci, či na přínosy a nevýhody s ohledem na sociální izolaci. Např. na str. 49 autorka uvádí, že „tři respondenti vidí jako pozitivu možnost osobního rozvoje a procvičování mozku a myšlení“, přičemž z textu není zřejmé, v čem autorka vnímá přínos takto nastaveného projektu z hlediska sociální izolace.

Stejně tak z hlediska negativního dopadu na sociální izolaci toto téma prakticky není reflektováno. Některá tvrzení se nicméně blíží odpovědi na to, na co se, dle mého pochopení toho, co autorka píše, zaměřuje.

Závěr: S ohledem na výše řečené doporučuji práci k obhajobě a navrhuji hodnocení dobře (3).

Otázky k obhajobě

Prosím autorku textu, aby v rámci obhajoby odpověděla na to, na co se, dle vlastního popisu, zaměřuje, tedy na pozitiva a negativa projektů s ohledem na dopad na sociální izolaci a její faktory. Stejně tak prosím, aby se kriticky vyjádřila k tomu, jak charakteristika komunikačních partnerek mohla ovlivnit zjištěné výsledky (a to především s ohledem na zažívání / nezažívání sociální izolace).

V Praze dne 17. května

Honza Kaňák